

**SPRAWOZDANIE ZA OKRES 2016-2017
Z REALIZACJI
„POWIATOWEGO PROGRAMU OPIEKI NAD
ZABYTKAMI POWIATU CHOSZCZEŃSKIEGO
NA LATA 2016-2020”**

**Starostwo Powiatowe w Choszcznie
Wydział Inwestycji i Zamówień Publicznych**

1. WPROWADZENIE

Zgodnie z wymogami art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. (Dz. U. z 2018 r. poz. 2067 ze zm.) o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Powiat Choszczeński posiada „Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2020”. Program został wprowadzony uchwałą Nr XII/100/2016 Rady Powiatu w Choszcznie z dnia 17 czerwca 2016 r.

W myśl art. 87 ust. 5 ww. ustawy Zarząd Powiatu Choszczeńskiego sporządza co dwa lata sprawozdanie z realizacji Programu, które przedstawia Radzie Powiatu Choszczeńskiego. Niniejsze sprawozdanie z realizacji „Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2020” za okres 2016-2017 stanowi wypełnienie prawnego zobowiązania Zarządu Powiatu Choszczeńskiego, wynikającego z treści ww. ustawy.

Podstawowe cele programu opieki nad zabytkami zostały określone w art. 87 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Zgodnie z wytycznymi Program ma na celu, w szczególności:

1. Włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,
2. Uwzględnianie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,
3. Zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,
4. Wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,
5. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
6. Określenie warunków współpracy z właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,
7. Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

2. REALIZACJA PROGRAMU

Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami określa kierunki i działania podejmowane przez powiat, mające na celu szeroko pojętą ochronę dziedzictwa kulturowego.

Opieka nad zabytkami stanowi jeden z obszarów działania dla władz lokalnych. W okresie sprawozdawczym, za pomocą dostępnych i możliwych instrumentów prawnych, finansowych i społecznych były podejmowane działania, które miały na celu zachowanie dziedzictwa kulturowego na terenie Powiatu Choszczeńskiego.

Rejestr zabytków

Zabytkiem nieruchomym jest nieruchomości, jej część lub zespół nieruchomości, które są dziełem człowieka lub są związane z jego działalnością. Zabytkiem nieruchomym są także nieruchome zabytki archeologiczne, będące pozostałością (powierzchniową, podziemną lub podwodną) egzystencji człowieka, nieruchomości dzieli się na trzy rodzaje:

1. Gruntowe stanowiące część powierzchni ziemi,
2. Budynkowe trwale związane z gruntem,
3. Lokalowe będące częścią budynku.

Zabytkiem nieruchomym może być wybrana część lub całość nieruchomości. Oprócz budynków lub budowli zabytki nieruchome to także miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne lub działalność wybitnych ludzi lub instytucji. W ustawie wymienione są także krajobrazy kulturowe, układy urbanistyczne i ruralistyczne, budownictwo obronne, obiekty techniki, cmentarze i parki. Ze względu na posiadane wartości historyczne, artystyczne lub naukowe w interesie społecznym jest zachowanie zabytków poprzez otoczenie ich ochroną i opieką.

Najcenniejsze zabytki wpisuje się do rejestru zabytków prowadzonego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków. Do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela nieruchomości lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy (art. 9 pkt. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami). Do rejestru może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru także

nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku.

Powiatowy plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych

Powiat Choszczeński posiada „Powiatowy plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Powiatu Choszczeńskiego” Omawiany plan składa się z dwóch części, opisowej i graficznej.

Ochrona zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych, polega na planowaniu, przygotowaniu i realizacji przedsięwzięć zapobiegawczych, dokumentacyjnych, zabezpieczających, ratowniczych i konserwatorskich, mających na celu ich uratowanie przed zniszczeniem, uszkodzeniem lub zaginięciem. Realizowanie i prowadzenie przedsięwzięć ochrony zabytków polega na:

1. Zapobieganiu i prowadzeniu prac przygotowawczych – w czasie poprzedzającym wystąpienie konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowej.
2. Podwyższeniu gotowości wprowadzonej w okresie narastania bezpośredniego zagrożenia poprzez właściwe organy kierowania kryzysowego.
3. Reagowaniu w czasie wystąpienia i trwania konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowej.
4. Zabezpieczeniu i dokumentowaniu po ustąpieniu konfliktu zbrojnego lub sytuacji kryzysowej.
5. Ochronie zabytków ruchomych.

Powiatowy plan ochrony zabytków na wypadek konfliktu zbrojnego i sytuacji kryzysowych dla Powiatu Choszczeńskiego został uzgodniony z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków w Szczecinie oraz uzgodniony z Wojewodą Zachodniopomorskim.

W świetle powyższych wytycznych, opracowano dokument, przedmiotem którego jest ochrona dziedzictwa kulturowego znajdującego się w granicach administracyjnych Powiatu Choszczeńskiego.

Kierunki Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami realizowane są poprzez wspólne działania władz samorządowych, właścicieli oraz zarządców obiektów, organizacji pozarządowych i stowarzyszeń. Główne założenia i cele w ramach realizacji Powiatowego Programu Opieki nad Zabytkami:

1. Prowadzenie działań zmierzających do poprawy stanu technicznego zabytków oraz zapobieganie ich degradacji.
2. Uwzględnienie zagadnień związanych z ochroną zabytków do zadań strategicznych jednostek samorządowych na terenie Powiatu.
3. Uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego z uwzględnieniem ochrony przyrody i równowagi ekologicznej oraz ich eksponowanie, jako walorów krajobrazu kulturowego.
4. Podejmowanie działań zmierzających do zwiększenia atrakcyjności zabytków poprzez inicjatywy sprzyjające wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.
5. Podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.

Wymienione cele mogły być realizowane poprzez możliwość otrzymania dotacji udzielanych na prace konserwatorskie, restauratorskie oraz roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Działania samorządu w coraz większym zakresie aktywizują i skutecznie wspierają oraz wpływają na poprawę stanu zachowania wielu cennych dóbr naszego regionalnego dziedzictwa kulturowego.

W okresie sprawozdawczym w celu zahamowania procesów degradacji zabytku i doprowadzenie do poprawy stanu jego zachowania Powiat Choszczeński zrealizował prace zabezpieczające remontowo – budowlane przy zabytku:

Pałac Myśliwski służący za siedzibę Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Marii Grzegorzewskiej w Niemieńsku

Szczegółowe informacje zostały zawarte w poniższej tabeli:

Rok udzielenia dotacji	Obiekt	Zakres prac	Wnioskodawca	Informacja o przekazanych kwotach dotacji
2017	Pałac Myśliwski służący za siedzibę Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego im. Marii Grzegorzewskiej w Niemieńsku	Remont poszycia dachu wraz z naprawą konstrukcji drewnianej oraz odnowienie pokrycia tarasów w obiekcie.	Powiat Choszczeński	<u>Całkowity koszt zadania:</u> 1 445 484,46 <u>Kwota dotacji:</u> 1 156 386,55

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy im. Marii Grzegorzewskiej w Niemieńsku

Źródło: fotografia Starostwa Powiatowego w Choszcznie

Źródło: fotografia Starostwa Powiatowego w Choszcznie

Źródło: fotografia Starostwa Powiatowego w Choszcznie

Bieżące informacje o ilości zabytków w Powiecie Choszczeńskim.

W czasie tworzenia Powiatowego programu Opieki na zabytkami wpisanych do rejestru Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków z terenu Powiatu Choszczeńskiego było 126 obiektów nieruchomych. W latach 2016-2017 powiat otrzymał informacje od Zachodniopomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisie do rejestru kolejnych sześciu obiektów:

Miejscowość	Gmina	Powiat	Obiekt	Numer rejestru	Data wpisu
Breń	Bierzwnik	Choszczno	kościół św. Józefa z d. cmentarzem przykościelnym	1538	2016-06-13
Chrapowo	Pełczyce	Choszczno	park dworski (ob., Park gminny)	1681	2017-06-28 ⁸⁾
Drawno	Drawno	Choszczno	dawny budynek sądu (ob., Urząd Miasta), ul. Kościelna 3	1612	2016-12-16
Jarosławsko	Pełczyce	Choszczno	kościół p.w. św. Kazimierza	1505	2016-02-01
Jarosławsko	Pełczyce	Choszczno	cmentarz przykościelny	1505	2016-02-01
Pomień	Recz	Choszczno	zespół zabudowy folwarcznej z podwórzem gospodarczym	1613	2016-12-28

Wykaz podmiotów, którym udzielono dotacji w poszczególnych gminach:

Gmina Drawno

Dotowany obiekt	Nr pozycji w rejestrze zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Wykonane prace w ramach udzielonej dotacji	kwota
Kościół pw. Nawiedzenia NMP w Brzezinach	A-608	18-06-1958	Prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane.	2010,51 zł
Ruiny Zamku w Drawnie	A-646	05-07-1958	Zabezpieczenie relikwów (wschodniego) Zamku Wedłów w Drawnie.	64 531,61 zł

⁸⁾ Źródło: informacje otrzymane z Urzędu Miejskiego w Drawnie

Gmina Pełczyce

Dotowany obiekt	Nr pozycji w rejestrze zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Wykonane prace w ramach udzielonej dotacji	kwota
Pełczyce, kościół pod wezwaniem św. Kazimierza w Jarosławsku	A-1505	01-02-2016	Przygotowanie dokumentacji na remont dachu kościoła pw. św. Kazimierza w Jarosławsku	4 920,00 zł

Źródło: informacje otrzymane z Urzędu Miejskiego w Pełczycach

Gmina Bierzwnik

Dotowany obiekt	Nr pozycji w rejestrze zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Wykonane prace w ramach udzielonej dotacji	kwota
Bierzwnik, klasztor pocysterski	A-1088	10-09-1992	Wykonanie projektu budowlanego remontu klasztoru w Bierzwniku na rzecz Rzymskokatolickiej Parafii pw. MB Szkaplerznej	38 000,00zł

Źródło: informacje otrzymane z Urzędu Gminy w Bierzwniku

Gmina Recz

Dotowany obiekt	Nr pozycji w rejestrze zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Wykonane prace w ramach udzielonej dotacji	kwota
Baszta Drawieńska	290/79	26-10-1979	Prace zabezpieczające.	-----

Źródło: informacje otrzymane z Urzędu Miejskiego w Reczu

Gmina Choszczno

W okresie sprawozdawczym tj. 2016-2017 r. Gmina Choszczno nie wykonała żadnych prac przy zabytkach w celu zahamowania procesów degradacji. Prowadzone prace dotyczyły jedynie zabezpieczenia przed dostępem osób postronnych, miejsc mogących stwarzać zagrożenie.

Źródło: informacje otrzymane z Urzędu Miejskiego w Choszcznie

Gmina Krzęcin

Dotowany obiekt	Nr pozycji w rejestrze zabytków	Data wpisu do rejestru zabytków	Wykonane prace w ramach udzielonej dotacji	kwota
Kościół Filialny pw. Świętej Trójcy w Rakowie	A-634	05-07-1958	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich przy zabytkowych przedpiersiach ław kolatorskich (barokowych).	6 000,00 zł
Kościół Filialny pw. Św. Józefa Oblubieńca NMP w Objezierzu	A-238	02-12-2005	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich (prace malarskie wewnątrz kościoła)	6 000,00 zł
Kościół Filialny pw. Św. Piotra i Pawła w Nowym Klukomiu	A-662	18-06-1958	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich (wykonanie dwóch witraży w ścianie szczytowej w kościele)	6 000,00 zł
Kościół Filialny pw. NSPJ w Granowie	A-217	13-05-2005	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich – konserwacja i odnowienie wewnętrzne, malowanie ścian wewnątrz kościoła, impregnacja podłogi drewnianej kościoła)	6 000,00 zł
Kościół Filialny pw. M.B. Częstochowskiej w Zeńsku	A-640	01-08-1956	Wykonanie prac konserwatorskich i restauratorskich – malowanie ścian wewnątrz kościoła, w kolorze białym (konserwacja bieżąca, odświeżenie)	6 000,00 zł

Źródło: informacje otrzymane z Urzędu Gminy w Krzęcinie

Na stronie Biuletynu Informacji Publicznej Starostwa Powiatowego w Choszcznie umieszczony został „Powiatowy Program Opieki nad Zabytkami Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2020” (<http://www.spow.choszczno.bip.net.pl>) celem udostępnienia danych o zabytkach.

Na podstawie analizy informacji zawartych w niniejszym sprawozdaniu można stwierdzić, iż w okresie ostatnich dwóch lat cele zawarte w „Powiatowym Programie Opieki nad Zabytkami Powiatu Choszczeńskiego na lata 2016-2020” realizowane były w miarę możliwości dostępnych środków prawnych, ekonomicznych i finansowych.

Wszelkie prace konserwatorskie, budowlane dotyczące obiektów wpisanych do rejestru zabytków były prowadzone zgodnie z wymogami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, po uzyskaniu stosownej decyzji o prowadzeniu prac.

STAROSTA
mgr Wiesława Kaszak

Sporządziła: Aleksandra Kamińska
Aprobowała: Aneta Mazurczak

